این فایل برای هر درس دهم نکته‌های کنکوری، مقایسه‌های مهم و عبارت‌های غلطی را که معمولاً در تست‌ها می‌آیند جمع کرده است. مفاهیم دهم پایه بسیاری از سؤال‌های یازدهم و دوازدهم‌اند؛ هر جا این پیوند مهم بوده، در نکته‌ها آمده است.

درس‌های موجود در این نسخه: ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۱۶. با ساخته شدن بقیه درس‌ها، این فایل کامل می‌شود.

## ۱ درس اول: کنش‌های ما

صفحه‌های کتاب: ۳، ۳ و ۴، ۴، ۵، ۵ و ۶، ۶ و ۷، ۷، ۶ تا ۸

### مباحث پرتکرار و احتمال طرح

| مبحث | اهمیت | چرا مهم است |
|---|---|---|
| کنش انسان / فعالیت سایر مخلوقات | ★★★★☆ | کنش انسان آگاهانه، ارادی، هدف‌دار و معنادار است؛ فعالیت سایر مخلوقات (مثل حرکت ابر یا گردش خون) این ویژگی‌ها را ندارد. |
| آگاهانه بودن / ارادی بودن کنش | ★★★★☆ | آگاهانه یعنی وابسته به آگاهی؛ ارادی یعنی وابسته به خواست و تصمیم. ممکن است فرد آگاه باشد ولی اراده نکند. |
| هدف‌دار بودن / معنادار بودن کنش | ★★★★☆ | هدف‌دار به قصد کنشگر برمی‌گردد (چرا انجام می‌دهد؟)؛ معنادار به معنای کنش برمی‌گردد که دیگران آن را درمی‌یابند (مثل اجازه خواستن با دست بالا بردن). |
| پیامد ارادی / پیامد غیرارادی | ★★★★☆ | ارادی: وابسته به اراده کنشگر یا دیگران، خودش کنش، احتمالی. غیرارادی: مستقل از اراده، نتیجه طبیعی کنش، کنش نیست، قطعی. |

**نکات کنکوری:**

- چهار ویژگی کنش: **آگاهانه، ارادی، هدفدار، معنادار**؛ تست‌ها معمولاً یک مثال می‌دهند و می‌پرسند کدام ویژگی را نشان می‌دهد.
- پیامد ارادی به اراده کنشگر بستگی دارد؛ پیامد غیرارادی (طبیعی) به اراده افراد بستگی ندارد و قطعاً رخ می‌دهد.
- «پیامد غیرارادی» یعنی مستقل از اراده کنشگر، نه «بی‌اهمیت» یا «تصادفی».
- این درس پایه درس چهارم دوازدهم است: سه پیامد نادیده گرفتن ارادی، هدفدار و معنادار بودن کنش.

**دام‌های تستی:**

✗ فعالیت همه مخلوقات جهان، کنش به شمار می‌آید. ✓ فقط فعالیت انسان کنش است.

✗ فردی که به زبانی آگاهی ندارد، می‌تواند با آن زبان سخن بگوید. ✓ بدون آگاهی نمی‌تواند سخن بگوید.

✗ برای انجام کنش، آگاهی به‌تنهایی کافی است. ✓ اراده هم لازم است.

✗ ضربان قلب و گردش خون، کنش به شمار می‌آیند. ✓ ارادی نیستند، پس کنش نیستند.

| مفهوم | تعریف کوتاه | صفحه |
|---|---|---|
| کنش | فعالیتی که انسان انجام می‌دهد. | ۳ |
| کنشگر | انجام‌دهنده کنش. | ۳ |
| کنش آگاهانه | کنشی که وابسته به آگاهی آدمی است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود. | ۴ |
| کنش ارادی | کنشی که به اراده و خواست انسان وابسته است. | ۴ |
| کنش هدف‌دار | کنشی که با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود. | ۵ |
| کنش معنادار | کنشی که انسان با توجه به معنای آن انجام می‌دهد و دیگران با فهم معنایش به آن پاسخ می‌دهند. | ۵ |

# ۲ درس دوم: پدیده‌های اجتماعی

صفحه‌های کتاب: ۱۰ و ۱۱, ۱۲, ۱۳, ۱۳ و ۱۴, ۱۴, ۱۵ و ۱۶, ۱۷

## مباحث پرتکرار و احتمال طرح

| مبحث | اهمیت | چرا مهم است |
|---|---|---|
| ارزش / هنجار | ★★★★☆ | ارزش هدف و پدیده مطلوب است؛ هنجار شیوه پذیرفته‌شده و روش رسیدن به آن. |
| کنش فردی / کنش اجتماعی | ★★★★☆ | کنش اجتماعی با توجه به دیگران انجام می‌شود؛ کنش فردی ناظر به دیگران نیست. |
| پدیده اجتماعی / پدیده طبیعی | ★★★★☆ | پدیده اجتماعی ساخته انسان و معنادار است؛ پدیده طبیعی را انسان نساخته است. |
| خانواده تک‌فرزند / خانواده چندفرزند | ★★★★☆ | تک‌فرزند: انتظار و حمایت زیاد، زودرنجی؛ چندفرزند: تعاون، تقسیم کار، ارتباط با دیگران. |

## سؤال‌های واقعی کنکور سراسری انسانی (۳ سؤال، داخل و خارج کشور)

| کنکور | سؤال (خلاصه) | پاسخ درست (کلید سنجش) |
|---|---|---|
| ۱۴۰۲ دی ـ ۵۱ | در نمودار پدیده‌های اجتماعی (کلان/خرد، عینی/ذهنی)، کدام پدیده‌ها در جایگاه‌های «الف، د، ب، ج» قرار می‌گیرند؟ | بورس اوراق بهادار (کلان عینی) ـ علائم راهنمایی و رانندگی (خرد عینی) ـ خاطرات سفر (خرد ذهنی) ـ ادبیات فارسی (کلان ذهنی) |
| ۹۹ داخل ـ ۲۱۶ | مدرسه، خلق اثر هنری، «ادب آداب دارد» و دعا در حق فرزندان به‌ترتیب مصداق چیست؟ | پدیده اجتماعی ـ برونی‌سازی ـ فرصت‌ها و محدودیت‌های پدیده‌های اجتماعی ـ کنش اجتماعی |
| ۹۹ خارج ـ ۲۱۶ | گروه دوستان، خلق اثر هنری، «ادب آداب دارد» و رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی مصداق چیست؟ | کنش اجتماعی ـ برونی‌سازی ـ فرصت‌ها و محدودیت‌های پدیده‌های اجتماعی ـ کنش اجتماعی |

### نکات کنکوری:

- ملاک کنش اجتماعی: **توجه به دیگران**، نه حضور دیگران (چراغ قرمز نیمه‌شب = اجتماعی؛ تخیل در کلاس = غیراجتماعی).
- ارزش = هدف و مطلوب؛ هنجار = شیوه و روش. تست: «سلام کردن» هنجار است و «ادب» ارزش.
- کنش اجتماعی **خردترین** پدیده اجتماعی است؛ بقیه پدیده‌ها آثار و پیامدهای آن‌اند.
- ابزارهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی: تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه.
- خطای همانند پنداشتن پدیده اجتماعی با طبیعی ← نادیده گرفتن تفاوت علوم طبیعی و علوم انسانی و اجتماعی (پل به درس ۲ و ۳ دوازدهم).

### دام‌های تستی:

✗ تفکر و تخیل از کنش‌های بیرونی‌اند. ✓ کنش درونی‌اند.

✗ کنش اجتماعی فقط در حضور فیزیکی دیگران صورت می‌گیرد. ✓ رعایت مقررات در نبود دیگران هم کنش اجتماعی است.

✗ هر کاری که در حضور دیگران انجام شود، کنش اجتماعی است. ✓ باید با توجه به دیگران باشد.

✗ کنشی که ناظر به گذشتگان یا آیندگان است، آداب و قواعد خاصی ندارد. ✓ هر کدام آداب و قواعد خاصی می‌خواهد.

| مفهوم | تعریف کوتاه | صفحه |
|---|---|---|
| کنش اجتماعی | کنشی که با توجه به دیگران انجام می‌شود و آگاهی و اراده کنشگر ناظر به دیگران است. | ۱۱ |
| پدیده اجتماعی | کنش اجتماعی و پیامدهای آن. | ۱۳ |
| هنجار اجتماعی | شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. | ۱۳ |
| ارزش اجتماعی | پدیده‌های خواستنی و مطلوب که مورد پذیرش‌اند و افراد جامعه به آنها گرایش دارند. | ۱۳ |
| جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی | پدیده‌هایی که با تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه، ارزش‌ها و هنجارها را به افراد منتقل می‌کنند. | ۱۴ |